

چگونه یاد بگیریم؟

بخوانیم؟

به کوشش دکتر عباسعلی شاملی

اشاره

امروزه خیلی‌ها از کندخوانی رنج می‌برند و از آن شکوه می‌کنند. ما هم بارها با خود گفته‌ایم که چه خوب بود می‌توانستیم به اندازه وقت و زمانی که می‌گذاریم به دستاوردی رضایت‌بخش برسیم. به‌ویژه هنگامی که بخواهیم برای کنکور یا یک کار ضروری آماده شویم یا ناچار باشیم در یک زمان بسیار محدود کار بزرگی را برای ارائه در جایی آماده کنیم، تندخوانی برایمان خیلی مهم است. اصلاً همه ما دوست داریم در فرایند مطالعه و پژوهش روزمره خود سرعت و کیفیت را با هم داشته باشیم. من هم مانند شما همین دغدغه‌ها را داشتم. یک‌روز به یک متن کوتاه اما خواندنی از آقای «بیل کاسبی» برخوردم. او خودش با همین مشکل روبه‌رو بوده و آن را حل کرده است. حرف‌هایش را ببینید شاید شما هم خوشتان بیاید و بخواهید راه رفته دیگران را دوباره از سر نگیرید. این آزمون و خطا را دیگران برای شما انجام داده‌اند، شما دیگر آن را تکرار نکنید. امیدوارم ترجمه و بازگردان متن انگلیسی به فارسی از جاذبه و زیبایی علمی آن نکاسته باشد.

زمان کودکی در فیلادلفیا می‌بایست همه کتاب‌های فکاهی را که همواره منتشر می‌شد، می‌خواندم. (آن موقع، تعداد این کتاب‌ها نسبت به حالا خیلی کم بود من ابتدا همه آن‌ها را در طول دو روز جمع می‌کردم، سپس پیش از آن که نسخه بعدی برسد، کتاب‌های خوب را بازخوانی

می‌کردم؛ بله البته وقتی که من بچه بودم، کار خواندن ساده بود.

اما هنگامی که بزرگ‌تر شدم، به‌نظرم آمد که چشمانم می‌بایست کند یا طوری شده باشد! منظورم این است که کتاب‌های فکاهی سریع‌تر از آن که من و برادرم راسل بتوانیم آن‌ها را بخوانیم، روی هم انباشته می‌شدند. هنوز هم وقت زیادی نگذشته بود و خیلی دیر نشده بود. وقتی که دکترایم را گرفتم، به این نتیجه رسیدم که این‌گونه نیست که چشمانم مقصر باشند. خدا را شکر، آن‌ها هنوز به‌خوبی همیشه حرکت می‌کنند.

مشکل این است که این‌روزها چیزهای زیادی برای مطالعه، و وقت بسیار ناچیزی برای خواندن تمام کلمات آن وجود دارد. اکنون توجه داشته باشید که من علاوه بر پیمان‌نامه‌ها، رمان‌ها، روزنامه‌ها، فیلم‌نامه‌ها، اظهارنامه‌های مالیاتی، نامه‌ها، متن‌هایی که درباره چگونگی بهتر خواندن، تکنیک‌های صرفه‌جویی در وقت و زیادخواندن وجود دارد، کتاب‌های فکاهی هم می‌خوانم.

من رازی کوچک را با شما در میان خواهم گذاشت. صدها فن وجود دارد که شما می‌توانید با یاد گرفتن آن‌ها تندخوانی خود را تقویت کنید. اما من سه روش خوب و ویژه را با شما در میان می‌گذارم. همان‌طور که من توانستم آن‌ها را فرا بگیرم، شما هم می‌توانید از همین حالا آن‌ها را به کار بگیرید.

آن‌ها مفاهیم عام و راه‌های کاربردی برای به‌دست‌آوردن

سریع و ثمربخش معنی از کلمات چاپ شده هستند. با به‌کارگیری این راه‌ها، از کتاب‌های خواندنی خود لذت خواهید برد، با مارک تواین می‌خندید و یا با کتاب جنگ و صلح تولستوی گریه می‌کنید، آماده‌اید؟

خیلی خوب! دو روش نخست، شما را کمک می‌کند تا از میان چندین تن مواد خواندنی، سریع، بدون خواندن همه کلمات، مفهوم آن‌ها را متوجه شوید. آن‌دو روش، به شما معنایی کلی از آن‌چه می‌خوانید، به‌دست می‌دهد؛ با این شیوه شما می‌توانید یک خروار از خواندن‌های غیر ضروری را حذف کنید.

۱. چشم‌انداز کلی (اگر کتاب حجیم و پیچیده باشد)

بدون تردید، پیش‌مطالعه برای فراهم کردن یک دید کلی از خواندنی‌های سنگین، نظیر مقالات روزنامه‌ها، گزارش‌های کسب و کار و کتاب‌های غیرداستانی، کار مفیدی است. این روش می‌تواند نیمی از درک مطلب را در کمتر از یک‌دهم وقت لازم به شما بدهد. مثلاً، شما می‌توانید هشت یا ده گزارش صدصفحه‌ای را در یک‌ساعت، مرور کنید. پس از این چشم‌انداز کلی، توانایی آن را خواهید داشت تا درباره این که کدام گزارش یا چه بخشی از یک گزارش، ارزش دیدن دقیق را دارد، تصمیم بگیرید.

چگونگی مرور اجمالی

تمام دو پاراگراف نخست از هر آن‌چه را که برگزیده‌اید،

بخوانید. سپس فقط جمله اول پاراگراف‌های بعدی را بخوانید. آن‌گاه دو پاراگراف آخر را به صورت کامل بخوانید. از یاد نبرید که مرور و چشم‌انداز، تمام جزئیات یک متن را به شما نمی‌دهد. اما این کار، شما را از صرف وقت برای چیزهایی که واقعا نمی‌خواهید، یا نیاز ندارید آن‌ها را بخوانید، معاف می‌کند. یادتان باشد که مرور اجمالی تنها یک دورنمای سریع و کلی از خواندنی‌های طولانی و ناآشنا را در اختیار شما قرار می‌دهد. برای خواندنی‌های کوتاه و آسان، روش بهتری وجود دارد که به شما خواهیم گفت.

۲. سطحی خوانی و گذار سریع (اگر متن، کوتاه و ساده باشد)

سطحی خوانی راه خوبی برای به‌دست آوردن دورنمای کلی از خواندنی‌های ساده، همانند مجلات عمومی یا ورزشی و بخش‌های سرگرمی یک مقاله است.

شما باید بتوانید یک هفته‌نامه عمومی، یا بخش دوم مقاله روزانه خود را در کمتر از نصف وقتی که الان می‌خوانید، مرور کنید. سطحی خوانی هم‌چنین راهی مهم برای مرور متن‌هایی است که پیش از این آن‌را خوانده‌اید.

چگونگی سطحی خوانی

فکر کنید چشمانتان مثل دو مغناطیس هستند. واداران کنید تا سریع کار کنند. آن‌ها را از عرض سطرهای چاپ شده، با سرعت عبور داده فقط چند واژه کلیدی را از هر سطر برچینید.

سطحی خواندن افراد با هم متفاوت است. من و شما وقتی که یک قطعه را سطحی خوانی می‌کنیم، ممکن است دقیقا همان واژه‌ها را برنچینیم. اما هر دوی ما یک دورنمای بسیار مشابه از محتوای این قطعه به‌دست خواهیم آورد. من برای این که نشان دهم که سطحی خوانی، چگونه انجام می‌شود، دور کلماتی که موقع خواندن داستان زیر گزینش کردم، خط کشیده‌ام. شما هم آن را امتحان کنید. نباید بیش از ده ثانیه، وقت شما را بگیرد.

برادر من راسل فکر می‌کند که شب‌ها غول‌هایی در کمد اتاق خواب ما زندگی می‌کنند.

اما من به او می‌گویم که دیوانه است.

برادرم گفت: «خوب اگر قبول نداری برو امتحان کن. اما من نمی‌خواستم امتحان کنم.»

راسل گفت: «تو خیلی بچه‌تر از آنی که بتوانی کمد اتاق خواب را بگردی.»

گفتم: «من این طور نیستم.»

او گفت: «چرا همین طور هستی.»

سپس به او گفتم که غول‌ها می‌خواهند نیمه شب او را بخورند.

برادرم شروع به گریه کرد.

در این حال پدرم وارد اتاق شد و

گفت: نگران نباشید، غول‌ها فرار کردند و از این جا رفتند.

بعد به ما گفت که برویم و بخوابیم.

او گفت: «اگر درباره غول‌ها بیش از این بشنوم، شما را کتک خواهم زد.»

ما بلافاصله رفتیم تا بخوابیم و همان طور که می‌دانید

آن‌ها دیگر هرگز برنگشتند.^۱

سطحی خواندن می‌تواند به شما ایده خوبی نسبت به این داستان، با خواندن حدود نصف کلمات و طی کمتر از نصف زمانی که خواندن تمام کلمات وقت می‌گرفت، بدهد. تاکنون ملاحظه کرده‌اید که، مرور اجمالی و گذار سریع می‌تواند به سرعت به شما یک دورنمای کلی درباره محتوا بدهد.

اما هیچ فنی نمی‌تواند درک بیش از پنجاه درصد را تضمین کند؛ زیرا در سطحی خوانی ما همه کلمات را نمی‌خوانیم. (هیچ‌کس از چیزی که نخوانده نمی‌تواند ایده‌ای به‌دست بیاورد.) برای این که آن چه را که می‌خوانید - البته نه همه را - تند خوانده و تند بفهمید، به فن سومی نیازمندید.

۳. دسته بندی (راهی برای افزایش سرعت و درک بهتر مطلب)

بسیاری از ما آموخته‌ایم که تک‌تک کلمات یک جمله را به صورت مستقل بخوانیم.

مثل این: برادر - من - راسل - فکر - می‌کند - غول‌ها...

شما احتمالا، هنوز گاهی وقت‌ها این گونه می‌خوانید، به‌ویژه وقتی که کلمات مشکل باشند یا وقتی که کلمات معنای خاصی داشته باشند. همانند وقتی که می‌خواهید یک شعر، یک نمایشنامه شکسپیر، یا یک قرارداد و مانند آن را بخوانید. البته این کار اشکالی ندارد. اما خواندن کلمه به کلمه، تندخوانی را نابود می‌کند و جلوی سرعت شما را می‌گیرد.

دسته‌بندی کردن کلمات به شما یاد می‌دهد به جای نگاه کردن به یک کلمه در یک زمان به گروه‌هایی از کلمات نگاه کنید تا سرعت شما در اوج خود افزایش یابد. برای بسیاری از ما، دسته بندی کردن یک راه کاملا متفاوت برای نگاه کردن به چیزی است که می‌خوانیم.

چگونگی دسته‌بندی

چشمان خود را تمرین دهید تا همه کلمات را در دسته‌های بالای سه یا چهار کلمه در یک نگاه، ببیند. در این‌جا چگونگی دسته‌بندی همان داستان قبلی را آورده‌ام. با هم سطحی خوانی می‌کنیم:

برادر من راسل فکر می‌کند که شب‌ها غول‌هایی در کمد اتاق خواب ما زندگی می‌کنند.

اما من به او می‌گویم که دیوانه است.

برادرم گفت: «خوب اگر قبول نداری برو امتحان کن.»

اما من نمی‌خواستم امتحان کنم.

راسل گفت: «تو خیلی بچه‌تر از آنی که بتوانی کمد اتاق خواب را بگردی.»

گفتم: «من این طور نیستم.»

گفت: «چرا همین طور هستی.»

سپس به او گفتم که غول‌ها می‌خواهند نیمه شب او را بخورند.

او شروع به گریه کرد.

پدرم وارد اتاق شد و گفت: غول‌ها فرار کردند. بعد به ما گفت که برویم و بخوابیم.

او گفت: «اگر درباره غول‌ها بیش از این بشنوم، شما را کتک خواهم زد.»

ما بلافاصله رفتیم تا بخوابیم و همان طور که می‌دانید آن‌ها هرگز برنگشتند.

آموختن خواندن دسته‌ها چیزی نیست که چشمانتان به طور طبیعی آن‌را انجام دهد. این کار تمرین مداوم می‌طلبد. حالا چگونه آن‌را انجام دهیم؟

چیز آسانی را برای خواندن انتخاب کنید. هر قدر که می‌توانید آن‌را تند بخوانید. تلاش کنید به جای دیدن یک کلمه در هر زمان، به سه الی چهار کلمه در یک نگاه متمرکز شوید. آن‌گاه همان بخش را با سرعت معمولی بازخوانی کنید تا ببینید که بار اول، چه چیزهایی را جا انداخته‌اید؟

قطعه دیگری را تمرین کنید. نخست دسته‌ها را مطالعه کرده، سپس بازخوانی کنید تا ببینید، در این قسمت چه چیزهایی را جا انداخته‌اید. هر وقت توانستید دسته‌ها را بدون جافاده‌های دفعه اول بخوانید، سرعت شما افزایش یافته است. روزانه، پانزده دقیقه تمرین کنید. ممکن است این فنون را در طول یک هفته فرا بگیرید، اما اگر بیش‌تر طول کشید، مأیوس نشوید. هر چیزی که خواندن آن وقت می‌گیرد، دسته‌بندی کرده و تمرین کنید.^۲

اکنون، سه راه پیش روی شما است که در تندخوانی به شما کمک می‌کند.

۱. تلاش برای داشتن یک چشم‌انداز کلی برای حذف خواندنی‌های غیرضروری و سنگین

۲. سطحی خوانی و گذار سریع برای به‌دست آوردن یک دورنمای کلی از خواندنی‌های آسان

۳. دسته‌بندی برای افزایش سرعت خواندن و درک بهتر مطلب.

شما با تمرین کافی می‌توانید توانایی خواندن خود را در کلاس، سر کار، خانه و... در کم‌ترین زمان افزایش دهید. با دست‌یابی به این مهارت حتی شما باید وقت کافی برای خواندن کتاب‌های فکاهی مورد علاقه خود و نیز متن‌های مربوط به جنگ و صلح، داشته باشید!

پی‌نوشت‌ها

۱. کاسنی هم‌چنین گوشزد می‌کند که اگر می‌خواهید تندتر و متمرکزتر بخوانید، بکوشید در اتاق مطالعه شما نور کافی باشد و افراد بسیاری دور ویر شما نباشند. هیچ‌وقت هنگام مطالعه تلویزیون نگاه نکنید و به موسیقی یا رادیو هم گوش ندهید.

۲. کاسنی می‌گوید: مرور اجمالی، سطحی خوانی و طبقه‌بندی به شما کمک می‌کند که مطالب خواندنی خود را تندتر بخوانید. اما حواستان باشد که این روش را درباره مطالبی که لازم است کلمه به کلمه خوانده شوند، به کار نگیرید. بعضی وقت‌ها لازم است متنی را دقیق و کلمه به کلمه بخوانیم. این طور جاها را روش پیشنهادی من استفاده نکنید!